

(фамилия инициалы)

ВОЗГНАС

НА СТАРТЫ У ІСПАНІЮ

Зборная інвалідаў Рэспублікі Беларусь вылетела ў Маскву на адборачныя спаборніцтвы паралімпійскіх гульняў, якія будуць праходзіць у верасні ў Іспаніі. У складзе зборнай 12 чалавек. Віды спорту, у якіх будзе спаборнічаць наша зборная інвалідаў, — лёгка атлетыка, веласіпедызм, гонкі і стральба з лука.

ГРОШЫ ЗАУСЁДЫ ПАХНУЦЬ

БАБРУЙСК. У памяшканні гарнізонага Дома афіцэраў адкрыўся камерыйны магазін. Набор тавараў тыповы для «камоў»: спірт, цыгарэты, адзенне, ежачка. Але назва не тыповая — «Салон». Відэа, камерыйныя дэякі вырашлі, хоць назва магазіна зачыняе раны тутэйшых «афганцаў», якія палівалі крывёй пералаз з аднайменнай назвай. Цікава, куды глядзецца камаданаванне танкавай арміі, не без ведама яго, відаць, пачала працаваць гэтая крама?

Дарэчы, што толькі грошы з людзьмі не робяць. Яны кажуць, аглядаюць з розуму. Не ўсталяў перад такой спаквай і два палкоўнікі, З. І. Ф. У аўчачым цэнтры яны рашылі арганізаваць малое прадпрыемства «Юнкер», якое будзе займацца рамонтна-рыболоўнай аснасткай. На думку ваенных дэяў, без грошай і папяркаў наша армія зусім можа аслабнуць.

ДРУГОЕ ЖЫЦЦЕ МУЗЕЯ МІКЕВІЧА

НАВАГРУДАК. Амаль два гады працягваліся работы па аднаўленню экспазіцыі музея вядомага беларускага і польскага паэта Адама Міцкевіча, які выконваліся сумеснымі сіламі аб'яднанага літаратурнага музеяў Беларусі, польскага рэстаўрацыйнага арганізацыі «Будзімекі», Навагрудскага гарвархана, навагрудскага і варшаўскага музеяў А. Міцкевіча. Дарэчы, апошні з музеяў пакаціў у Навагрудку на часовае захоўванне каля паловы экспанатаў экспазіцыі, з якіх потым плануецца зрабіць муляжы. Адкрыццё музея прызначана на 12 верасня.

3 ВАЙНОЙ МЫ ПАКВІТАЛІСЯ УЖО?

На жаль, для нашай рэспублікі, на тэрыторыі якой апошнімі залічы Вялікай Айчыннай адрымаўся амаль 50 гадоў назад, гэта і сёння далёка не простае пытанне. Восі і надалей вайна зноў нагадвае аб сабе. На гэты раз — у Крупскім раёне Мінскай вобласці. Тут у лясным масіве агуданай плошчай 459 гектараў у раёне населеных пунктаў Бобры, Замкі, Стары Бобры знаходзіцца вялікая колькасць боепрыпаснага ваяннага часу.

Для іх размініравання ў адпаведнасці з даручэннем Старшын Савета Міністраў Рэспублікі В. Кебіча і дырэктывы начальніка штаба Міністраў абароны генерал-маёра М. Чуркіна было сфарміравана спецыяльнае падраздзяленне. У выніку праведзеных работ, у якіх удзельнічала каля 140 чалавек — афіцэры, прапаршчыкі і ваяннаабавязаныя запасы, абшчэскаджана і знішчана 3281 азіна снарадаў, мін, гранаў, а таксама 9700 патронаў.

Асноўную частку ваяннага запаса складалі азіны артылерыйскай снайпавы. Таксама знойдзена два штабелі 80 мм артылерыйскіх снайпавы. Складанасць сітуацыі заключалася ў тым, што некаторыя боепрыпасы знаходзіліся ў ствалах дрэў. Запрацаваўся спецыяльны нагляд за працай мастацтва, каб абшчэскаджы іх.

Цяпер работы завершаны. Пасля іх заканчэння спецыяльная камісія, куды ўвайшлі прадстаўнікі Міністраў абароны рэспублікі, 7-й танкавай арміі і мясцовых органаў улады, абшчэскавала тэрыторыю, якая падлягае размініраванню, і ўсталявала, што яна поўнасцю ачышчана ад выбуховых і ядзерных прадметаў. Ліквідаваныя яшчэ адзін чорны след, які пакінула вайна на шматпакутнай беларускай зямлі. Толькі ці апошні?

Служба інфармацыі Рэспублікі Беларусь — БЕЛІНФАРМ.

ХОЧАЦЕ ДАЧКУ? ЦІ СЫНА? НЯМА ПРАБЛЕМ!

Бельгіяўскія ўрачы з Брусу сфармулявалі, што ў чатырох з пяці выпадкаў жанчыны могуць заадаць «заказаных» дзяцей. Секрэт заключэння толькі ў тым, што яны павінны прытрымлівацца пэўнай дыеты на працягу 10 тыдняў да зачатця. Для тых жанчын, якія хочуць нарадзіць хлопчыка, яны рэкамендуецца кіравацца трыма «залацістымі» правіламі: 1. Есці як мага больш агароднін і фруктаў: морквы, бульбы, бананаў... 2. Паявіцца пры прыёме не ежы колькасці солі ў асноўным за кошт раставальных бунных кубікаў, каўбасам «Салер» і салёнай вэнджаніны. 3. Практычна адмовіцца ад малака і малочных прадуктаў. Ну, а калі хочаць дзяўчынку, то рабіць усё тэба «сладзё» на адным малаці і малочных прадуктах. Баюся, што для нас бельгіяўскі рэцэпт набудзі ці паддэ. **Лёў АФАНАСЬЕВ.** «Голас» (Масква).

Пунш і справа Высакародная

На мінулым тыдні міжы Беларусі зноў перасек каларыны фургон з гуманітарнай дапамогай. На гэты раз «Кіаніс-клуб» прывёз груз для Еўрапейскага гуманітарнага ўніверсітэта.

Зараз старшыня клуба — інжынер Паўлюсі, яго жонка і сын Нікалас, гэтак жа, як і іншыя удзельнікі падарожжа (два дактары навуц і два вадзіцелі), адпачываюць у роднай Вене, прыняўшы гарачую ванну пасля няўдзячнага падарожжа па дарогах Аўстрыі, Польшчы, Беларусі... І зноў Беларусі, Польшчы, Аўстрыі. Мабыць, менавіта гэтая кара аб гарачай ванне, на жаль, няздэясненая ў Мінску, пагнала нашых гасцей дадому раней прызначанага тэрміну. Таму і інтэрв'ю з інжынерам Пётрам ПАЎЛЮСІКІМ адбылося амаль выпадкова па дарогу ад вяртання дадому. Мы хронілі на стомленым да дзеяў Мінску срод дачынамі ліній старых дамоў, пад стук жаночых абшчэскаў у сонным горадзе.

— Дык што ж сабой уяўляе клуб «Кіаніс»? — Першы ў Еўропе клуб быў заснаваны ў 1963 годзе ў Вене. Дзейнасць яго праходзіць паралельна з прафесійнымі заняткамі яго членаў, галоўнай ж мэтай з'яўляецца дабрачыннасць. Мы дапамагаем людзям, што апынуліся ў бядзе, дзецім, інвалідам. «Кіаніс» — не тайны клуб. Для таго, каб стаць яго членам, неабходна адзіная умова — чалавек павінен адчуваць адказнасць за той лад жыцця, які ён вядзе. Узначаліў і навушны пуншавы дзеяч у яго справе, і канешне, высакароднасць думак. Есць шмат людзей, якія думваюць толькі аб сабе, сваім прыбытку, сваім пераважжы. Гэта на нас падаходзіць. Два разы на месяц мы сустракаемся і запрашаем людзей з прамысловасці, палітыкі, медыцыны зрабіць даклад на цікавай для ўсіх тэме, якая можа выклікаць дыскусію. Людзі ў нас бываюць самыя розныя, таму што «Кіаніс» паз папалітэкай. Сродкі, якія мы

выдаюць, выдаткоўваем на акцыі дапамогі, мы збіраем самі. Напрыклад, перад Каліямі прадаем на вуліцах Вені пунш. Гэтыя дні, называюцца, самыя халодныя за ўвесь год, і мы павінны цягнуць вадку ў каністрах з бліжэйшага кафе, разведзеным не вёном... Гэта не так лёгка, як уяўляецца: спераду халода, ззаду гора ад нагрэта вадкі... Але людзі ўжо ведаюць і любяць нас. Народ тоўпіцца вакол, сараваецца ўсёшматлі і жартамі. На заробленыя такім чынам грошы мы потым арганізавалі дабрачынныя канцэрты і кірмашы. Адна з галоўных нашых ідэй — абуджэнне асасітэй ініцыятыў: не сідзець і не чакаць, калі што-небудзь адбудзецца. Афіцыйным ж арганізацыям нада непаважлівасці і маруліна ў выпадках, калі патрабу на экстрана дапамогу. Такай дапамогі мы і займаемся.

І вось так, дапамагаючы дзецім чарнобыльскай зоны, мы ў ААН пачалі пра ідэю Еўрапейскага гуманітарнага ўніверсітэта.

АБХАЗІЯ: РОСПАЧ І ТРывОГА

Абхазія — у трывожным чаканні эскаляцыі ўзброенай канфлікту. Наш спецыяльны карэспандэнт Валодзі ЖДАНКО перадае з Піцунды.

У выключна складаным становішчы апынуліся тыя, а грамадзян Беларусі, Расіі і Украіны, хто ў пачатку канфлікту не паспеў эвакуіравацца з небяспечнай зоны. Для прыкладу, у Піцундзе, дзе не было масавай эвакуацыі адпачываючых, не сённяшні дзень «сцяжына на чамаданак» больш як 1600 чалавек, асрод якіх 200 грамадзян Беларусі. Пакаціў Абхазію супаўным шляхам амаль немагчыма: аўтобусы затрымліваюцца ўзброенымі пастамі і часцей за ўсё рэжываюцца.

Тым часам расійскія сродкі масавай інфармацыі то дазінфармуюць насельніцтва, паведамляючы аб заваршэнні эвакуацыі, то ўводзяць у зман, сшыраджаючы, што тыя, хто застаўся ў Абхазіі, не жадаюць эвакуіравацца. Беларускія, рускія, украінскія грамадзяне ў Абхазіі практычна кінуты на волю лёсу. Спробы дамоўнага са штабам па эвакуацыі, які знаходзіцца ў Сочы, пакуць.

Ад рэдакцыі: Мы звязаліся з рэспубліканскім штабам Грамадзянскай абароны і перадалі ім гэтую трывожную інфармацыю. Намеснік начальніка штаба палкоўнік Ю. Сівакоў павяшчаў звязца з прадстаўніком штаба ГА РБ у Сочы і праз яго ўдакладніў абстаноўку і прынятыя неабходныя меры для вырашэння гэтых пытанняў.

Больш падрабязную інфармацыю мы пастарэмся апублікаваць у наступным нумары.

ПРАЗ ПЯЦЬДЗЕСЯТ ГАДОЎ

Тры дні назад было ўчынена разбавная нападзенне на Героя Савецкага Саюза Марыю Осіпаву. Амаль пяцьдзят гадоў назад з «даламагой» мінскай падполліцы, адраваўся на той свет намеснік Гітлера на Беларусі В. Кубе, за што ў кастрычніку 1943 года ён было прысвоена званне Героя. І вось цяпер беззабаронная жайчына стала ахвярай злачынства. Частэра

Я ПАЎНЭВЫ, ГАРАЧЫ ЧАЛЭК

КРУГЛАЕ. Выканом раёнага Савета народных дэпутатаў прыняў рашэнне часова забараніць продаж дамоў дзяржаўнага, грамадскага фонду і асасітэй дамоў грамадзян асобам каўказскай нацыянальнасцей. Зроблена гэта ў сувязі з напружаным крмінальным становішчам у рэспубліцы, якое ў многім звязана са злачынствамі грамадзян з раёнаў Закаўказзя і Сярэдняй Азіі.

Калі дом — зусім не крэпасць

Паклікае падлетка дарожная рамонтка — і пайшоў ён у белы свет набірацца ўражанняў. Прыхпіліўшы да дому грошы ці нейкі каштоўны рэч. Або проста так, паражняком, спадзеючыся на добрых людзей, што не дадуць памерці з голаду. А можа, і работу часовую прапануюць.

Там і наноў набірацца ўражанняў можна не адзін тыдзень: падлетка з грашмыма ў кішні адчувае сябе больш упэўнена і выглядае адпаведна — пройдзе пэўны час, перш чым работнікі міліцыі запаводраць у ім уцекача. У такім разе заканчэнне «рамонтнага падарожжа» зусім не рамонтна — у дзіцячым прыёмніку-размеркавальніку. Праўда, вельмі нямногіх непаўналетніх падлеткаў неманата рамонтна далёкіх вандраванняў. І ў мінісц дзесяціпрыёмніку іх таксама адзіны. З дому ўцякаюць часцей зусім на іншых прычынах...

— Колькі разоў я ўцякаў з дому? — ён задумаўся. — Калі за ўсё жыццё — разоў 800, напэўна, будзе...

— Усё жыццё — гэта толькі 12 гадоў, 9 з якіх Валодзія Станічка практычна не жыў дома. Эпапея яго падарожжаў пачалася даўно — упершыню хлопчык збег з дзіцячага садка і амаль п'яць дзён блукаў па горадзе, знамячычы з бяздомнымі сабакамі і катані, што трапіліся насустрэчу. Ды падбіраў яныкі, якіх тады шмат ваяляліся паліцыяй прыватных дамоў. Міліцыянеры асвабодзілі ўвагі на яго не звярталі — колькі малых бядзельца да летніх вуліцаў Дарогу дамоў хлопчык ужо знайшоў не мо, але і не імкнуўся да гэтага — бацькі часта сварыліся, выпівалі. Нярэдка адчуваў ён сябе ва ўласнай сям'і лішнім і непатрэбным.

Але на той раз маці ўсё ж звярнулася ў міліцыю, і Валодзія зноў спазнаў на сабе ўвесь цяжар «хатыня выхавання»...

Проста так ён не бегаў. Амаль заўсёды — пасля бацькоўскіх п'янак. Уцякаў да сяброў, знаёмых — на дзень, два. Потым тэрмін «прагулак» наваліўся: бацькоўскія сваркі сталі часцейшымі. Рэгулярна пакідаў дом стала прывычкай справы, а тут і грошы зваляліся — у раёне стварылі кааператыву па выбаў калішніх сярэйшых, а на работу бралі менавіта падлеткаў. Калі вельмі стараўся — да дзявох тысяч у месяц зарабляў.

— А бацяця я амаль нікога не баяўся, — запэўніў ён, таклява хлапчук з вялізнымі вачыма на худым твары. — Два гады вучыўся карата, усе прыёмы ведаю, і сёння ў мяне ёсць (гэта ўжо ў адказ на мой недаверлівы позірк). У секцыі нас вучылі дошкі рукамі разбіваць, і я таксама разбіваў. Так што не думайце — пастаяць за сябе магу...

У шматлікіх бойках — прычына іх у падлеткаў заўсёды хапае — ён не часта выходзіў пераможцам. Але абараніць сябе сапраўды мог, і пасля першага «высвятлення адносін» яго звычайна больш не чапалі. А ён трымаўся ад усіх асобна, жыць стараўся незалежна, сам па сабе. Сябры ў яго, зразумела, былі, але намнога старэйшыя, чым сам. Людзі, з якімі Валодзія адчуваў сябе «на роўных». І яны, здаецца, адносіліся да яго адпаведна. І прытулак знайшлі дапамагалі, і нават — месца ў жыцці. Гэта, дарэчы, зусім не гучныя словы.

— Тры тыдні назад, — паведаміў хлопчык, — прыйшоў я на лодачную станцыю, бо ў мяне там шмат добрых знаёмых

працуе. Стаю, гляджу... Убачыў дзяўчыку Мішу — ён да мяне: «Грошы нямаю» — пытаецца. Няма, кажу. Ён тады: «Прыходзь заўтра, прадавай будзённыя і назаўтра, як абшчэска, уцякайвай мяне на станцыю. І з маці. І тыя таксама вельмі даўно адраіліся ад сямі.

Далейшыя жыццё распавядаюць у Валодзіі ледзь ці не па днях. Ён дакладна ведае, што калі падрасте, абавязкова стане на чалавечым лодачным станцыі. І будзе ў яго ўласны дом, дзе «рамонтны падарожж» скончыцца назаўсёды.

...Штошці страшнае адбываецца з намі. Выходзім ініцыятыўна, узраўнаваю сусвету, разлітаемосі ўжо — кожны па-свой абшчэска, і ўжо не чуюм, не разумеем адзін аднаго. Самыя роліныя, здавалася б, людзі становяцца чужымі. Няўжо такі бессонныя робіцца нашыя жыццё?

Ірына ЗАВАДСКАЯ.

ХРОНІКА СУЦЫДУ

ГРОДНА. У 1990 годзе на Гродзеншчыне зарэгістраваны 4 самазбойствы сярод падлеткаў, у 1991 годзе гэтая жыхавая лічба ўзраста ўдвая, а сёння ўжо адбылося на вобласці 13 самазбойстваў юнакоў і дзяўчат. І самае сумнае заключэнне ў тым, што ёсць перспектыва іх росту.

ВЕСТКІ АДУСКОЛЬ

ЛЕПШ ВЫЦЕРЦІ ДОШКУ

Нягледзячы на будзе парушэння аддзялення ў першай Навагрудска-Валынскай школе-гімназіі, 3 нумара навукова-нага года там для вучыц будуць уведзены наступныя параканні: за нявыцертую дошку або за тое, што бегалі на перапынку, — штраф 3 рублі, за адмаўленне ад дзяжурства — лян.

«СЕКСУАЛЬНАЯ АГРЭСІЯ»

У аўтобусах Каіра ствараюцца аддзяленні для адзіночых жанчын. Яны атвараюцца ад асноўнай часткі салоны, гэта мера выкліканая тым, што ў Егіпце пачаліся выпадкі сексуальнай агрэсіі да жанчын у перапоўненых аўтобусах.

СМЕРЦЬ ВЕТЭРАНА

У Бостане, у доме для састарэлых, памерла 103-гадовая Марджоры Роб, старшая з тых, хто застаўся ў жытцях а пасажыраў «Тытаніка», якім удалося выратавацца з час катастрофы 1912 года.

ЗЛАЧЫНЦЫ АБ'ЯВІЛІ ВАЙНУ

236 тысяч злачынцаў задыясены ў першай палове бягучага года на Украіне. Гэта толькі, колькі было за ўвесь 1987 год.

«ЛЮБЯНКА» НЕ СПАЛОХАЛА

Старшы навукова супрацоўнік Цэнтральнай выставачнай залы Масквы Н. Я. станцыі метро «Любянка» прадавала кілаграмавыя літкі сэрбры са Швейцарскага банка «сусвет» за 200 тысяч рублёў. Аднак азелка не адбылася, бо ёй перашкодзілі супрацоўнікі міліцыі.

ФРАНЦУЗСКИ АГРОК НА БЕЛАРУСКИМ СТАЛЕ

Некалькі дзён у Мінску з мэтай устанавлення дэлавых кантактаў з беларускімі прадпрыемствамі знаходзіліся прадстаўнікі кампаніі «Усходнеэўрапейскае супрацоўніцтва», якое аб'ядноўвае дэлавых колы Францыі. У выніку сустрэчы дырэктара кампаніі В. Філіпа з дырэктарам Цэнтру вывучэння грамадскіх праблем Д. Сінікіным дагнуты дамоўленасці аб пастанаві ў Беларусі бунных партый тавараў народнага спажывання і эканалічна чыстых прадуктаў харчавання (каля 30 найменнаў), якія будуць прадавацца толькі за рублі. Дарэчы, пэны больш чым прымаляны. Напрыклад, 5-кілаграмовыя сліскі кансерваваныя агрукі ў памідаў будзе каштаваць 37 рублёў, паўкілаграмовы сліскі зелянага гароху — 21 рубель, кілаграмовы французскага скуру — 82 рублі, а маргарыт — 30. Першая партыя прадуктаў будзе даставлена ў Мінск ужо ў верасні.

Віктар ФЕДАРОВІЧ. [БелПАІН].

РАДЫЕФОБИЯ ЦІ РАЗУМНЫ СЕНС?

АДКАЗ, НАПЭУНА, ДАСЦЬ ТОЛКІ ПАТОЛАГАНАТАМ

Памятаю, як адразу пасля чарнобыльскай аварыі народ ставіўся да прадуктаў з забруджаных і блізкіх да іх раёнаў. Людзі ледзь не абноўвалі кожны пачак масла, пільна агледзі падлігата кожную цукерачную агортка — барані Божа, каб не гомаельскі. Прабавалі нават шыкаладкі і месьцельскія фабрыкі «Спартак» (дзе ты шыкаладкі па рубль дзвядцят). Зараз бы не адмовіліся). Яўна не карыстаўся попітам у той час і згучылае малако Рагачоўскага малачна-кансервавага камбіната.

Праўдзівай інфармацыі было мала, даверу ўладам — ніякага. Таму, рада было толькі запаводраць нейкі харч у дастатковай «чысціні», як ад набыцця рашуча адмаўляліся. Тады азелку ў уладных колах раздзяраўна пругачула слова «радыефобія», у сэнсе — неабутраваная боязь радыяцыі, гулства і забавона.

Потым, як вядома, усё харчаванне, і радыефобія скончылася. Мы з налету расхпіліся, што «выкінуць» на прываі, не звяртаючы ўвагі на паходжанне дэфіцытных прадуктаў. Сама сабой вызначалася прамая залежнасць узроўню радыефобіі ад колькасці харчу на паліцах: чым менш прадуктаў — тым меншая была радыефобія. Цяпер, а вяртанне некаторых прадуктаў у магазін, дзе-нідзе зноў «праклянулася» і так званая радыефобія, і некаторыя прадукты зноў апынуліся пад падарожжам.

Напрыклад, тое ж рагачоўскае згусчанае малако. Міншавы жыхары, ведаючы, што малако на камбінат прывозіцца прастым, у тым ліку з дастаткова забруджаных населеных пунктаў, лічаць за лепшае канчатковы прадукт не ўжываць. Больш таго, некаторыя (асобліва неда-

верлівыя) не выключалі магчымасці, што рагачоўскі камбінат нават хавае сваю «брудную» прадукцыю пад этыкеткамі Глыбоцкага малачна-кансервавага камбіната.

Хлоп і смеіцца гэта гучыць, але тут можна прадаваць, як некалькі гадоў таму, дзед у магазінах Мінска з'явіўся малако з назвамі аўсім незнаёмых заводаў па накрывах. Былі там і адзкі, і курганскі, і нават нейкія сярэднээўрапейскія. Аказалася — гомаельскі. Праўда, глумачылі гэта вытворцы не звычайным імкненнем падмануць пакупніка, а дэфіцытам гэтых самых накрывак. Дзе, якія, маўляў, укапілі тыя ў справу і пусцілі. Што ж, усё магчыма ў гэтым свеце...

Наконт чужых этыкетак дырэктар камбіната Барыс Мяфодзевіч Рава адразу запэўніў мяне коротка і катэгарычна: «Ліпуста!» Надаварот — зараз па заказу камбіната ў Кіеве распрацаваны ўзоры новых этыкетак, фірменных рагачоўскіх. Наводзім іншы малачны камбінат у краінах СНД (і, вядома, за мяжой) такіх менш будзе, і рагачоўскаму прадукцыю можна будзе адрашчыць з перагата погляду.

Малако з забруджаных раёнаў — Чачэрскага, Кармянскага, іншых — сапраўды ластунае. Зараз яно кішч бруднейшае, чым заўсёды, таму што трава павысчалася, і каровы ліжылі яе. Але... неспрыдатна для перапрацоўкі не бывае.

Як рэстэмавала начальнік радыефобічнага лабараторыі камбіната Людміла Ямеліна, усё справа ў належным узроўні кантролю і сартаванні. Калі яны на ўзроўні — тады няма праблем.

Кожную партыю малака адразу сустракае дазіметр. Без наклідай з адзнакай «да-

Такім чынам, пагартаўшы дазіметрныя журналы, на свае вочы пераканався, што пагартаў здаровую людзей радучую маса, згусчонка і іншыя не істныя. Дзякуй Богу. Але хай бы мне ці ілпер растлумачыў, якім чынам на забруджаных тэрыторыях атрымліваецца чыстая прадукцыя, якая адпавядае міжнародным стандартам? Ці не азначыла гэта, што ў забруджаных мясцовасцях усё ў парадку? Тады чаму там хварэюць і паміраюць людзі? А тое, што яны хварэюць і паміраюць — ужо не сакрэт. (Дарэчы, журналы дазіметрства камбіната таксама былі вялікім сакрэтам — яшчэ два гады там назва мне б іх нават здаля не паказалі).

Але гэта пытанні не да работнікаў камбіната. У іх іншыя праблемы: у кёфіра чамусьці павышана кіслотнасць, тварог трэба «амалоджаць», смятана хутка псуецца. Складна... з малаком увогуле складана — жыны прадукт са сваімі, часам непрадказальнымі, паводзінамі. А тут яшчэ рабочыя кідаюць усё справы і зачаравана глядзяць на пакеты багатай Марыны...

Есць праблемы і больш сур'ёзныя. У гаспадарках ужо адкрываюцца сныжныя ямы з сенам першага ўкоса, кармоўныя, нарыхтоўкі малака складаюць 77 працэнтаў ад жыўня мінулага года. Адсюль — спад вытворчасці і імпульсныя перепартыі на зёму. А рэалізацыя — яна ж у межах нормы...

Выйшаўшы за вароты прадпрыемства, я звяртаў у звычайны рагачоўскі гаспадар. Згусчонкі там было — завалілі! Але не свайго — Рагачоўскага, а Глыбоцкага малачна-кансервавага камбіната.

Аляксандр БЯРСУДСКІ. г. Рагачоў.

Аляксандр ПАПОЎ:

«ДАЎЖНИКОМ У БІЯТЛОНЕ СЯБЕ НЕ АДЧУВАЮ»

Аляксандр Папоў для нашай рэспублікі мог бы лічыцца чужаземцам: нарадзіўся і вырас у Сібіры. Там стаў на лыжы, у родным Табольскім першы раз ўскінуў на плячо стрэльбу. Праўда, спачатку паліўнічую. Выступаў за каманду Расіі, ён пазнаў радасць перамогі і горчы паражэнняў на біятлонных трасах. Але вось ужо некалькі гадоў Саша выступае за зборную Беларусі. Пад сцягам нашай рэспублікі да яго не перасталі прыходзіць поспехі.

— Саша, перад зімовай Алімпіядай у Калгары ў паслужным спісе былі даволі сціплыя запісы: чэмпіён СССР, лейтэнант унутранай службы, Сявядлоўск. Праз чатыры гады ў акеане Палова нічога ад таго не засталося. Т. Мінск, чэмпіён і прызёр Алімпіяд, капітан. Ты чалавек чужы?

Магчыма. Чатыры гады ў спорце вельмі многа. У мяне склаўся яны нормальны. Медаль у мяне даваўся. Праўда, большасць спрэчана...

— Не шанце на зноўта? — Не, што ты. Я лічу, мне ўсім папашацца, таму што так доўга знаходжуся ў добрай форме...

— Узрост у цябе для спартсмена даволі салідны — дваццаць сем гадоў. Забары яшчэ хопіць на лару Алімпіяды?

— «На некалькі» — не ведаю. А вось на зімовы Алімпіяды гуляць у Ілхемеры я хачу яшчэ выступіць і добра там прапрацаваць. А потым ужо, як кажуць, што будзе...

— Замагчы будзе ў складзе зборнай Беларусі?

— Так. Я гатовы абараняць сцяг беларускай каманды.

— Ты лічыш, што наша каманда складзе канкурэнцыю наарадкаў, немцаў і яшчэ ўсім іншым зборным на зборнай — расійскай камандзе?

— Безумоўна. Лічу, што біятлон у нас хіпер будзе моцным. Калі нормальна пойдзе падрыхтоўка і ўсе складзеныя так, як

З дасье
Аляксандр Папоў, біятлоніст, заслужаны майстар спорту, нарадзіўся 22 лютага 1965 года. Чэмпіён Алімпіяды-88 у эстафетзе. Сявядлоўск прыёр чэмпіянату свету 1991 года ў гонцы на 20 км. Чэмпіён свету-92 у каманднай гонцы. Пераможца двух этапаў Кубка свету 1991—1992 гг. Сявядлоўск прыёр Алімпіяды-92 у эстафетзе. Намат. Любіць палівацца.

плануеца, то беларуская каманда дастойна выступіць і на чэмпіянаце свету, і на Гульнях у Нарвегіі.

— А як усё ж здарылася, што ты атрымаў «мінскую» прапіску?

— Мой трэнер — Уладзімір Кашукаў — пераехаў у Беларусь. Куды яго запрасілі. Мне таксама захачалася змяніць месца жыхарства, і я прыехаў у Мінск. Але прыхвару, прапавіраў сезон. Прышлось доўга папраўляць сваё здароўе. Тут вельмі добра даглядаюць. Дарчы, горад мне ўжо даўно спадабаўся.

— У спартыўнай прэсе пра цябе можна сустраць прыкладна наступнае: калі ён паставіць якую-небудзь муту ў жыццё і ведае, што яна правільная, то абавязкова ёй даб'ецца.

— Такія нарадзіўся. Ну, а калі сур'ёзна, то без мэта нельга жыць. Яна стымуе і нека абавязвае...

— Саша, а табе прапапоўвалі работу за мяжой?

— Не.

— А калі б усё ж такі былі варыянты?

— Па кантракту прапрацаваў бы, а з'яжджаць наўсмі туды не хочацца. Як бы мне тут цяжка ні было. Хоць дрэнна, але ўсё роўна я — на сваёй зямлі. Там для мяне ўсё чужое. Камфорт іх надакучае. Магчыма, таму, што мы ў іншым свеце раслі. Адзінае імпануе мне: там можна заробіць капітал. Здароўе — не вечнае, і не ведаеш, на колькі цябе яшчэ хопіць. У нас, шыракажучы, многа не заробіш. Есць, канешне, спартсмены, якія нядрэнна выступаюць і маюць немалы грошавы запас...

— Цікава, ты да якой «касты» сябе адносіш: бедных ці багатых?

— Раней я лічыў сябе даволі зможным чалавекам, а цяпер часам змяніліся — багатым не лічуся.

Гадоў пяць назад у мяне была крутая сука на ашчадніцкіх, машына, кватэра. Я быў нормальна забяспечаны.

— А зараз?

— Аўтамабіля пакуль што няма — грошай усё не хопіць купіць на імпартныя знакі. Але ёсць вельміскі гонаны. На яго і бензін не трэба. Дачы ж маю, але маю двухпакатую кватэру ў Мінску.

— Ведаю, што ты ўжо не халасіш.

— Так, я ўжо два гады як жанаты. Маю жонку — Наталю. Таксама — спартсменка. Раней займалася фігурным катаннем.

— Саша, немцу Кірхнеру, тваёму «брату» па спорту, за выйгрыш Алімпіяды ці нават за другое месца хопіць не толькі на машыну?

— Безумоўна. Ды і параўноўваць наша становішча з іхнім пакуль што нельга. Калі я атрымаў стволь, колькі ён, то адразу ж быў мільянерам. Не ж мяне проста людзі не разумеюць. Наогул, псіхалогія ў спартсмена змардаваная. Дзесяці падтрымкі збоку няма — і ўсё пайшло пахала.

— А за сабе ты не баішся, што можа так атрымацца?

— Не, тфу-тфу-тфу. Калі мяне не будуць карміць лыжы, то знайду нейкі іншы спосаб заробіць сабе на жыццё. Я учуўся на паўнажнага тэхніка.

— У цябе ёсць запавятная мара?

— Канешне. Сына хачу. І дом свой пабудавана.

— Таві сабар Жэня Радзкі (чэмпіён Алімпіяды-92—У. З.) на трасе гарыч жадае нам спарываць сібрыскіх пельмені. Аб чым думаеш ты?

— Аб свежай сібрыскай рыбе.

— А чэста таві даданыя становіцца рэальнасцю?

— Здарэцца, калі бываю дома. Любыя мары збываюцца, толькі трэба вельмі захацець.

Гутарыў Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

Матэрыялы выпуску падрыхтаваў да друку Мікалай ЧАХОЎСКІ [тэл. 32-41-92].

Час знімаць яблыкі...

Сухое надвор'е паскорыла вызнаўленне плоду. Яблыкі летніх сартоў — белы наліў, медунічка, мелба, суйслепскае набылі характэрную афарбоўку і смак. Многія самі ляцкія долу. І вельмі дасціпныя сёлета вусяні тут і пры чым. Проста не дашла пара перамага «жыва» ў садзе.

Летнія сарты вельмі каюлы. Не іх застэваць адмеціна нават ад палыцаў. Таму практыкі рэкамендуюць надзевацца... лёгкія пальчаткі. Умяці будзе значна менш.

Важная акалічнасць — тара. Падыхаць любяць вядры (пешкі політыянавыя), кошкі, нейкія торбачкі. Усе ёмістасці злучыць усецелены непатрэбным матэрыялам.

Знімаць яблыкі па адным. І асцярожна перакладаць у тару. З тары перамяшчаць у неглыбокія лёгкія драўляныя скрыні (тыпу вінаграднік). Размяшчаць у адзін ці два рады. У такіх акалічнасцях лёгка знайсці даступныя плоды і выдаляць іх.

Не грэбуйце тэмпературай і сятлом. Чым вышэйшая аэра-каб'яне была бліжэй да нуля (але не нуля!), А вышэйшы рубіж — +1—+3 градусаў. Дастаткова авітгоны. Калі вельмі суха, уносяць у сховаўку ваду ў тэзіках ці вядрах.

На сонцы знятыя плоды псуоцца даволі хутка. Але калі іх змясціць у нейкіх прычэмаках (хляве, скарпе, падавале), усё ідзе больш запаволенна.

Пры зняцці, скажам, яблыка ці грушы, на палочка, калі абламаўца пладоножка. Яна не робіць істотнага ўплыву на далейшае захоўванне. Толькі вырываць «з мясам» нельга. Гінь прапінне акраў у рану.

Шмат дзе плоды загортаюць у паперу. Там ствараецца часовы мікраклімат. Але не надоўга. Лепш змясціць яблыкі ў цэ-лафанавыя пакеты (да 4 кг) і пакідаць на «пладоўе» (ніж-но) палічы халадзільніка. Можна змясціць і ў падавале. У кожным выпадку тэрмін захоўвання падоўжаецца.

Сам працэс зняцця ўраджаю нажэдае праводзіць у першай палове дня. Калі плоды сухія і не перагаты. Можна зні-маць і ўдзень. Але абавязкова астаўдзіць іх.

Ні яблыкі, ні тым больш грушы і слівы, не працуюць. Вас-коны мялі на паверхні, бы кансервант, захоўвае прадукцыю ад непакладнага ўздзеяння тэмпературы, вільгаці, сятла.

У засухавалых лета садзіны казалася даволі ўстойлівай да хараб. Менш нават пямі парш. Але грыбковыя ўздзеянні пера-рэнешчымі моцныя. Мы бачым на дрэве шмат савасавані-плоду. Таму вельмі важна захоўваць у сховаўках належны рэжым, асабліва тэмпературу і вільгаць.

Плоды яблыкаў і груш летніх сартоў захоўваюцца да ме-сяца. Некаторыя формы перада лямання ў сліў.

Яшчэ адна форма захоўвання прадукцыі — сусіна і кансер-аванне.

Прыкметы паспявання: набыццё плодам улесцівай колернай гама, смаку і вадкасці. Не разрэзае насенне не бялуткае, а больш чыняе і нават чорнае.

Што ж абдуцацца, калі мы своечасова не знімем ураджай? Плод, бы перарослае цяла, будзе цягнуць з маці пакінуўшы рэчывы. Дрэва, як усялякая кляпаліва маці, аддасць яму па-трэбнае і застанецца вельмі аслабленым. У сухое надвор'е гэта вельмі небяспечна, бо расліны могуць проста загнінуць.

Так што знімаць вышпешы ўраджай своечасова і абавяз-кова паліваць дрэвы па глыбокіх ямах (да 30—40 см). Такія ямы на дарослую асобіну не менш чатырох.

Кампост на балоце

У нас дача на балоце. Ці можна закупаць смецце? Іваністанці ФЕДАРАУ.

г. Мазыр.

Балоце глеба вызначаецца павышанай вільготнасцю. Вада не пратэкае да раслінных рэшткаў паверхні. І ўсё там ляжыць, бы ў халадзільніку. Пры перакопцы мы вывараем на па-верхню ўсё «залежнае».

Таму на тарфяніках з бліжэйшым узроўнем грунтавым вод рознае смецце (трава, хатнія адходы, лісце, бульбуны, бурякі, паліва, попель і інш.) не трэба ўносіць у глебу. Усё гэта лепш скласці на нейкім пегарычку, пададзеным знізу галінікі дрэ-ва рознага дыяметра. За лета гэта «міні-кампост» некалькі разоў паліць, даючы пераплаціць. Калі ён ператварыцца ў аднор-адную чыстую масу, якая не пачкаецца, — можна перанесці на агарод.

Але гэта не будзе пўнацэнным кампостам. Таму яго мэтаз-кова «памяцкаць» мінеральнымі ўгнаеннямі.

Дозы ўгнаенняў пад саджанцы

Збіраюся закладваць сад. Якія прыкладныя нормы ўгнаен-няў? г. Мінск.

З. ЗВІРЫДОВІЧ.

Калі вы збіраецеся закладваць свой сад, палівацца аб-гатым своечасова. Многае можна зрабіць у канцы жніўня — пачатку верасня. Галоўная ўвага — аям і ўгнаення. Пра яны мы расказвалі ў мінуплы выпуску. Сёння больш падрабязна пра ўгнаенні.

Падрыхтаваў пераправі гной, добры кампост, нават торф, які перавертаюць і «нашлігваюць» арганічнымі і мінеральнымі саста-вамі — як у вядомай «Дзіне».

Розныя саставляючыя патрэбны не так ужо і шмат. Для я-блыкі і грушы хопіць 3—8 вядэр арганікі (усё залежыць ад глебы і разнаўраў мяці), 2—4 шклянкі калію (лепш — сернакі-сласі), да паўкіла пелу (напівлі лісцевыя парод дрэў), да чатырох шклянкі суперфасфату. Усё гэта размяшчаюць пас-ляно, паміж каранямі, што высокая канцэнтрацыя ўгнаенняў не-бяспечна для калючых каранёчыкаў. Лепш размяшчаваць яе па-баках і ўлібі, карані, падажышы, лёгка засвоцяць карыснае для саваго рэчыва.

Сліва і шынга спажывае ўсяго менш. Абмяжчваюцца трыма вядрамі арганікі (напрыклад кампосту), аямом шклянкі супе-рфасфату, півцю шклянкі пелу і шклянкі калію. Зноў закладваем усё пасляно і больш уніз і на краі.

Пэрычка, агрэст, маліна, іншыя плодавыя-агародныя кусты за-даваліца пеловай ці вядром кампосту, пеловай ці поўнай шкля-няй суперфасфату, дзёмам шклянкі пелу, пеловай шкля-няй калію.

Мянем дрэва

У садзе загінута маладая яблыня. Ці можна на тое не месца пасадзіць новую?

г. Мінск.

Трэба ведаць, чаму мянем саджанец. Калі не задавальняе сорт, дык можна ўладкаваць і на ранейшае месца. Але калі дрэва загінута, тут неабходна правяліць асцярожнае, каб не падавержыць новы саджанец цяжкому выпрабаванню.

Лепш за ўсё адступіць на 1,5 метра ад ранейшага месца ў-лобы бок. Калі гэта немагчыма, прадзінфірваць ці нават зняціць зямлю.

Часам хваля для абяскаржвання два ядры кіпеню, які за-лаваць у дзве ямы побач з ранейшай пасадкай. Дадаць рас-твар марганцовы і меднага купарэсу (па 5 грамаў на вядро вадкі). Выкадаваць новыя дрэва ў адрэзу, а праз тыдзень-два пасля такой апрацы. Абавязкова на месца пасадкі ўнес-ці невялікую колькасць кампосту.

Не садзіць дрэва там, дзе раслі іх састарэлыя «родзічкі». Маладыя будуць адчуваць сябе прыгнечанымі, адставаць у рас-це ад саваіх пеліччыкаў. Гэта здарыцца нават і тады, калі гле-бу ўгнойце вельмі добра (да пелуры нормы). А ў час плода-нашныя новыякі будуць адчуваць «пруку» папярэдніка.

Зноў пладажэрка...

Ураджай гіне ўважліві. Яблыні сымлюцца штодня. І ўсе чар-авішы...

«Працу» пладажэрка. Выйце адно: збіраць ападкі і закоп-ваць іх найбліжэй. Напэвадзі на ствалі лопуны пяска, вглядзе-іх раз у тры-п'яць дзён. Вусені пладажэркі спавязваць. Мо-жна ставіць і буйныя лопы апрацаваць карбасом (30 гра-маў на 10 лётры вадкі).

Чаму не лісці? Цяпер лятэ шмат розных птушак. Пладажэр-ку можам і не дастаць, а птушак знішчым. Лепш ставіць пры-нады з кампосту, які бродзіць. Напэвадзі іх у спойкі (0,5, 0,7, 1 літр) да паловы і прымацоўваць з нахілам у кроне. Туды трапіць прычэмак не вусяні, а матылькі. Удзень яны з'ядуць птушкі.

(СА ЗВАНКА У РЭДАКЦЫЮ).

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за палоб і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўдаюцца сцвярджэннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўсту-паць у перапіску з чытачамі.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

26 жніўня

Беларусь тэлебачанне

12.35. «Горы дымылі». Маст. фільм, 1-я і 2-я серыі.

16.30. Навіны.

16.35. «Ніжэста падае на пра-пінне». Маст. фільм з суб-ітрам.

17.50. «Марусіна карусель». Музыцкі фільм.

18.00. Дача фільм «Маналог з адступленнем».

18.30. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

19.00. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

19.10. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

19.20. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

19.30. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

19.40. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

19.50. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

20.00. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

20.10. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

20.20. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

20.30. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

20.40. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

20.50. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

21.00. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

21.10. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

21.20. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

21.30. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

21.40. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

21.50. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

22.00. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

22.10. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

22.20. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

22.30. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

22.40. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

22.50. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

23.00. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

23.10. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

23.20. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

23.30. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

23.40. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

23.50. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

24.00. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

24.10. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

24.20. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

24.30. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

24.40. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

24.50. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

25.00. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

25.10. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

25.20. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

25.30. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

25.40. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

25.50. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

26.00. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

26.10. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

26.20. «Беларускія дэлегаты». Маст. фільм, 3-я серыя.

26.30. «Б